

Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

Nr. 49.

Dnia 6. Grudnia 1856.

Rocznik Administracyi w okręgu Namiestnictwa lwowskiego z roku 1856.

(Dalszy ciąg. Obacz Nr. 44, 45, 46, 47 i 48 Dodatku tygod.)

VIII. Zakłady Dobroczynności.

Obwody	Etat sanitarny			Szpitale		Zakłady zaopat.		Domy ubog.		Domy obłąk.		Zakł. położ.		Domy podrzut.		Domy robót dobrowolnych			Szczepienie ospy							
	Lekarze	Chirurdzy	Akuszerki	Hość szpitalów	Hość chorych	Hość zakładów	Zaopatrzonych	Hość domów	Utrzymanych	Hość domów	Obłąkanych	Hość zakł.	Położnic	Hość domów	Podrzućków	Hość domów	z początkiem roku	Przybyło	Odeszło	z końcem roku	Lekarze	Chirurdzy	Dzieci szczepio- nych	Dzieci nie szcze- pionych	Zapadłych na ospę	Umarłych na ospę
1 Lwowski	63	35	131	3	10683	9	132	2	523	1	277	1	146	1	3210	1	33	49	45	37	1	6	5524	—	—	—
2 Sanocki	6	12	13	—	—	24	112	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	6433	20	—	—
3 Samborski	5	14	23	2	394	12	85	2	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8638	3	—	—
4 Przemyski	10	14	28	2	1010	21	130	2	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	5738	91	—	—
5 Żółkiewski	5	19	6	1	110	20	113	1	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	8977	397	—	—
6 Złoczowski	6	21	25	4	2251	16	59	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	7065	—	—	—
7 Brzeżański	5	15	15	1	362	9	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	7015	63	—	—
8 Kołomyjski	4	12	30	2	371	3	14	2	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	9286	—	—	—
9 Stanisławowski	10	22	34	2	1412	7	22	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	7225	178	—	—
10 Tarnopolski	9	19	27	2	743	5	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	8861	—	—	—
11 Zaleszczycki	8	15	40	3	1003	2	7	2	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3689	—	—	—
12 Stryjski	4	13	28	1	690	9	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5560	10	—	—
Razem	135	211	400	23	19059	137	813	13	762	1	277	1	146	1	3210	1	33	49	45	37	7	85	84011	762	—	—
W r. 1830	51	142	187	11	10037	116	700	10	378	1	306	1	247	1	1991	1	25	5	—	30	9	58	75923	1090	252	252
zatem w r. 1856 więcej	84	69	213	12	9022	21	113	3	384	—	—	—	—	—	2119	—	8	44	45	7	—	27	8088	—	—	—
mniej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	101	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	328	252	252

S z e z e g ó ł y:

Dwojakie są Zakłady dobroczynności, jedne pod bezpośrednią dyrekcją i administracją rządu samego, drugie pod opieką i wpływem lub podwładnych urzędów lub osób prywatnych.

Jedne i drugie obowiązane są wywodzić się ze stanu zarządu swego i składać rachunki z gospodarstwa pod kontrolę administracyi krajowej do c. k. buchhalteryi państwa, a to lub co roku, albo co trzy lata, albo co pięć lat, stosownie jak jakie jest postanowienie Zakładu.

Ze zaś takie jest rozporządzenie, więc data w powyższej tabeli buchhalteryjnej nie wszystkie są z roku upłynionego, i nawet nie koniecznie z jednego i tego samego lata, lecz są z owej pory, kiedy na Zakład przypadał termin składania rachunków, a co dziś pięciu lat różnicę czynić może.

Różnica ta poda nam sposobność okazania postępu w tej chwili przewłocę, przytaczając data późniejsze udzielone nam wprost z samej administracyi zakładu.

Główny Zakład dobroczynności dla kraju całego jest zaprowadzenie stałego nadzoru i ścisłej kontroli nad tem co do utrzymania stanu zdrowia należy. Nieustająca komisya sanitarna przy Namiestnictwie, czuwa, by się nie wkradły nadużycia lekarskie, i ażeby ludność mogła z łatwością wszędzie zasięgnąć rady, i znaleźć zaopatrzenie w lekarstwach. W każdym stołecznym obwodzie mieście jest z ramienia rządu ustanowiony naczelnny doktor medycyny (Fizyk); po miasteczkach i gminach są z obowiązku utrzymywani lekarze, chirurdzy i kobiety biegłe w sztuce położniczej, a apteki w prywatnym przedsiębiorstwie dostarczają pod ścisłą kontrolą lekarstw, tylko na recepty doktorów upoważnionych.

Liczy zaś okręg adm. lwowski 79 aptek, mianowicie w samym Lwowie 10 a z obwodem swoim 13; inne obwody zaś mają: złoczowski 10, przemyski 7, brzeżański 7, samborski 6, żółkiewski 6, wszystkie inne: sanocki, stryjski, stanisławowski, tarnopolski, czortkowski i kołomyjski po 5.

W każdym obwodzie, oprócz tego pozakładane są szpitale dla chorych, zwykle z funduszków lokalnych, a we Lwowie główny szpital tak zwany „u Piarów“ fundowany w r. 1783 postanowieniem cesarza Józefa II. Przeznaczony jest nie dla samych tylko miejscowych, ale powszechnie dla wszystkich chorych z całego kraju, którzy tu po stałych, i bardzo umiarkowanych cenach leczenia są na właściwym sobie wydziale; albo

a) na pierwszym, przyrządzonym na słabości wewnętrzne, a osobno na zewnętrzne, syfilityczne, choroby ócz i inne; albo

b) na drugim kogo potrzeba umieścić w Zakładzie obłąkanych, albo

c) na trzecim, gdzie jest Zakład położniczy, który oraz służy za szkołę chirurgom i kobietom ćwiczącym się w nauce położniczej, czyli sztuce babienia.

Główny ten szpital nie mając osobnego wydziału dla małych dzieci, których opatrzenie innego wymaga nadzoru i obchodzenia się, nastroczył myśl szlachetnym duszom, założenia osobnego Szpitaliku dla małych dzieci. Za wiedzą i pozwoleniem rządu zawiązało się w r. 1845 towarzystwo, i z łask prywatnych stanął Zakład nowy, utrzymywany z szczodrości publicznej. (Ob. N. 6 Dod. tyg. 1855 i 11, Dod. z r. 1856.)

Obok głównego szpitalu jest drugi wielki Szpital u Sióstr Miłosierdzia fundacyi z lat dawnych, a łaskami publiczności wspierany przyjmuje i leczy chorych na wewnętrzne słabości bez żadnej opłaty, i rocznie przeszło trzy tysiące ich podejmuje. (Ob. N. 41 Dod. tyg. z r. 1854.)

Podobne szpitale opatrują Siostry Miłosierdzia w Maryampolu, Żałoścach, Nowosiólkach, w Przeworsku, Rozdole, Moszczanach, Czerwonogrodzie, Budzanowie i Bursztynie, a ogólna liczba chorych przechodziła unich w r. 1853, kiedy ostatni wykaz przypadał, 7300 osób; jak świadczy wspomniany z r. 1854 wykaz.

Nadto utrzymują i prowadzą Siostry miłosierdzia wszędzie Zakłady wychowawcze sierót żeńskich, z takim w duchu miłości chrześcijańskiej poświęceniem, że rząd przenikniony ich postępowa-

niem świątobliwym a silnem mądrością, jakiej duch wiary bogobojnym sercom udziela, poruczył im pieczę, zarząd i całą administrację w trzech innych Zakładach dobroczynności we Lwowie, a dotąd pod zarządem świeckich osób zostających. Zakłady te są: a) dom poprawy, b) dom pracy dobrowolnej i c) dom roboczy imienia Franciszka Józefa.

Dom poprawy założony w r. 1811, z krajowego funduszu policyjnego, na tych co za przestępstwa lżejszej winy popadli karze policyjnej, i na pewny przeciąg czasu do pracy przymusowej skazani byli, stał do roku bieżącego pod bezpośrednią administracją rządową. Za wolą Najjaśniejszego Pana oddano teraz ten Zakład pod zarząd wyłączny Sióstr Miłosierdzia, i dnia 15. maja r. b. uroczyste wprowadzone, objęły wodze spraw i administracji zakładu, i Dom ten karny na 400 osób, zwany u ś. Magdaleny, stał się teraz wzorem skromności, pracowitości i przyzwoitego przytułku. (Ob. N. 22 Dod. tyg. z r. 1856.)

Łącznie z tym domem poprawy, stał obok Dom pracy dobrowolnej, założony także z krajowego funduszu policyjnego, na 70—80 robotnic i robotników, którzyby z dobrej woli szukali zarobku i utrzymania z pracy im stręczonej pod osobną administracją rządową. I ten Zakład, jak też i drugi:

Zakład czyli Dom roboczy imienia Franciszka Józefa objęły teraz Siostry Miłosierdzia. Dom roboczy założony został r. 1855, w pamięć pobytu Jego Mości Cesarza we Lwowie, częścią z dochodów miejskich, częścią z hojnych składek szlachty galicyjskiej. (Ob. N. 29 Dod. tyg. i N. 151 Gaz. lwow. z r. 1855.) Zamiarem było i jest ukrócić próżniactwo, waleśanie i zebrać uliczne, nachylić i przyzwyczać do pracy tych, co czas i siły na niczem marnują a tylko ciężarem są społeczeństwu. Każdy wie, jak wielka liczba takich ludzi, mężczyzn, kobiet i dzieci znajduje się po ludnych miastach; o toż tych wszystkich, gdzie dopatrzy straż miejska, zabiera i umieszcza w owym domu roboczym na janowskiem przedmieściu, w gmachu zakupionym po doktorze Kargerze; i warto widzieć, tych 300—400 próżniaków niegdyś, jak teraz pracy oddani, błogosławią pod zarządem Sióstr Miłosierdzia tym, którzy ich na dobrą drogę sprowadzili.

Dalsze Zakłady dobroczynności w tabeli powyższej oznaczone są: a) domy ubogich, b) domy podrzutków i c) domy zaopatrzenia, czyli pod zbiorowem nazwiskiem wszystkie inne Zakłady dobroczynne, które lub:

1) są połączone z pewną instytucją wychowawczą, jak są Zakłady: stauprogii, głucho-niemych, ślepych, sierot zostających na opiece bądź Stanów, bądź miasta, bądź tow. dobroczynności, bądź Serca Jezusowego, bądź Sióstr Miłosierdzia, bądź zakładu Najświętszej Panny, zakłady ochronek małych dzieci i niemowląt — czyli te wszystkie z prywatnych, które wyszczególnione są przy poprzedzającej tabeli VII; — lub zaś rozumieją się:

2) takie, których powołaniem jest nieść bez względu na wychowanie, ulgę, wsparcie, przytułek potrzebującym pomocy bliźniego; a do takich liczą się we Lwowie: Dom kalek, Zakład funduszu rzemieślniczego, Zakład funduszu inwalidów miejscowych, Zakład funduszu więźniów wypuszczonych, Zakład miłości bliźniego, Instytut dożywocia wdowom po księżach obr. gr. kat., w reszcie sam Dom tak zwany roboczy i pracy dobrowolnej liczy się do tej samej kategorii.

Nie wszystkie te Zakłady objęte są liczbą tabeli, gdyż w chwili albo nie są jeszcze wciągnięte w księgi buchhalteryjnej kontroli, albo jeszcze na nie nie przypadała pora składania rachunków dla tego, że świeżo powstały. Lecz by mieć wykaz w całości, wymieniamy je w szczegółach.

a) Dom ubogich. Zorganizowana w r. 1811 komisya instytutu ubogich, zajmuje się opatrzeniem niedołączonych wiekiem ubogich, przyjmuje ich na fundusz Zakładu, mieści w domach nabytych na własność ubogim, i obdziela ich strawnem, z czego opłacają wspólną kuchnię, porcyę całą po 4 kr., a pół porcyi po 2 kr. Utrzymywał zaś Zakład na funduszu w r. 1854, dziadów 84, bab 162, i wydał 45,980 całych porcyi, a 13,419 półporcyi. — Przy tym samym zakładzie jest jeszcze fundacya na 5 starców byłych oficyalistów prywatnych po 60 złr. rocznie każdemu.

b) Dom podrzutków, właściwiej niemowląt, gdyż miasto bierze w opiekę nie tylko podrzucone dzieci, lecz i niemowlęta ułomnych matek bez sposobu za opłatą na raz jeden 10 złr., i rozdaje na wychowanie po wsiach znanym z uczciwości gospodyniom i gospodarzom, płaci za nie miesięcznie według pewnej skali wieku, do

lat jedynastu, w którym sierota wchodzi lub do rzemiosła lub w jakiny zawód życia.

c) Dom kalek fundacyi z dawnych czasów na 50 podupadłych i zubożałych mieszczan i mieszczanek lwowskich. Mieszczą się w gmachu przy kościele ś. Łazarza i pobierają zaopatrzenie na sposób, jak są utrzymywani starce w domu ubogich.

d) Zakład funduszu rzemieślniczego imienia Franciszka Józefa, powstał w roku 1851, z rent miejskich i dobrowolnych składek, a z postanowieniem zasilać podupadłych rzemieślników pożyczką w krótkich terminach zwrotną z bardzo niskim procentem, którego wniosek pomnaża kapitał i uczestników mnoży.

e) Zakład funduszu inwalidów miejskich imienia Franciszka Józefa, powstał w pamięć pierwszego obchodu urodzin Jego ces. kr. apost. Mości w r. 1849, ze składek dobrowolnych i z daru który gmina Miasta Lwowa wyznaczyła na obdzielanie inwalidów swoich z r. 1848 i 1849. Co rok w dzień urodzin Najjaśniejszego Pana odbierają ci inwalidzi uroczyste na ratuszu patent na pensyę całoroczną, a wykaz ogłasza się gazetami.

f) Zakład funduszu więźniów wypuszczonych, utworzył legat ś. p. księdza Infułata Hoffmanna, na wsparcie i pierwszą zapomogę tym więźniom wypuszczonym, którzy skromnem i przyzwoitem zachowaniem się w ciągu więzienia dali prawdziwą otuchę poprawy i uczciwego życia w społeczeństwie.

g) Zakład towarzystwa Miłości bliźniego, przy parafii „Bożego Ciała“ (Dominikanów) w r. 1784 ustanowiony, zapewnia członkom uczciwy pochron, i oszczędza rodzinom koszta pogrzebu, sam się zajmując wyprawą obrzędu całe przyzwoitego, i to bez względu czy niebnszezyk dłużej czy króćiej członkiem zostawał. (Ob. N. 52 Gaz. lw. z r. 1854.)

h) Zakład towarzystwa Dam dobroczynności, w r. 1816 statutem potwierdzony, opatruje ze składek zbieranych rodziny ubogie bez sposobu, daje wsparcie mieszkańcom nieśmiałym zebrać w ubóstwie, i bierze na wychowanie osieroczone dziewczęta. Zakład liczył w roku upłynionym 94 członków, zaopatrywał 67 familii, a na wychowaniu utrzymywał 41 dziewcząt. (Ob. N. 51, Dod. tyg. z roku 1855.)

i) Instytut dożywocia wdowom po księżach obr. gr. kat. zbiera fundusz z rocznych małych składek, które księża ruscy, troskliwi o przyszłość swej familii wnoszą, i z niego wydziela wdowom i sierotom dożywoćnią pensyę.

k) Dwa Zakłady przytułku niemowląt zaprowadzone przy dwóch ochronkach małych dzieci, za staraniem i protekcją JE. hr. Maryi z hr. Baworowskich Gołuchowskiej, dnia 18. sierpnia 1853. Utrzymują się częścią z darów stałych, częścią z łask bieżących. Obydwa Zakłady pielęgnowały i opatrywały r. 1854 w pokarm w przecięciu 28 niemowląt dziennie, co znaczy, że w ciągu roku tego wyświadczyły 8,400 dni opieki opatrzonej. — Same zaś Ochronki, lubo do Zakładów wychowawczych policzone, trzymają raczej pierwszeństwo między zakładami dobroczynności, a to iż dawały zaopatrzenie, żywność i strawę, nawet niektórym i odzienie, w przecięciu 99 dzieciom dziennie, co znaczy 29,700 dni opatrzonej, a tem samem tyleż porcyi przez rok 1854 wydzielonych.

Oprócz powyższych Zakładów dobroczynności połączonych z łaskami wychowania i wsparcia, ma Lwów trzy inne Zakłady niemniej zbawienne, a które się do zwyczajnych Zakładów dobroczynnych nie liczą, gdyż nie idą na łaskę, i raczej są krajową społeczeńską instytucją, te są:

a) Pierwszy między niemi, a u prostego ludu za szczególniejszy uważany jest „Bank pii montis“ przy archikatedrze ormiańskiej we Lwowie. Założony w r. 1792 z kapitałów funduszowych sześciu parafii ormiańskich w sumie 58,068 złr. udziela pożyczki na zastawy; z dochodów opędza potrzeby kościelne, i pewną część obraca na wsparcie biednych.

b) Drugi Zakład, a prawdziwe dobrodziejstwo miastu i krajowi jest Zakład kasy Oszczędności, przeprowadzony za staraniem Stanów galicyjskich. Otwarty d. 1. stycznia 1844, z funduszem 10,529 złr. 9 kr., ze składek zebranych (Ob. N. 19 Dod. tyg. z r. 1852), wzrósł przy pracy i oszczędności, że dziś świadcząc niewymownie wiele dobrego, liczy własnego majątku 148,844 złr. 49²/₃ kr. (Ob. Nr. 40 Dod. tyg. z r. b.)

c) Trzeci w tej kategorii Zakład jest galicyjski instytut kredytowy, jedyny i wzorowy w swoim rodzaju, a który Galicya ró

wnie jak poprzedzający Stanom galicyjskim zawdzięcza. Założony na mocy patentu cesarskiego d. 3. listopada 1841, wydaje listy zastawne na hipotekę dobr ziemskich. Po koniec roku 1855 wydał w listach zastawnych 13,650.200 zlr. na 1,096 hipotek, szacowanych około 45.500.000 zlr. Liczył po ten czas majątku własnego

721.531 zlr. 5²/₃ kr.; a dochód z ostatniego roku wynosił 24,873 zlr. 38²/₃ kr. (Ob. Schem. na r. 1856.)

Następująca tabela IX. poda Wykaz obrotu i samego majątku wszystkich innych Zakładów i fundacji, z wyszczególnieniem zmian jakie zachodziły.

Obrót handlu krajowego w lipcu 1856.

Porządkiem nowej taryfy.

(Obacz Nr. 4, 9, 18, 34, 36, 38, 41, 46 i 47. Dodat. tygod.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono	w okręg adm. Lwowski	na Bukowinę	Wprowadzono	w okręg adm. Lwowski	na Bukowinę
Kakao w łupach i pestkach . . . funtów	7,17	28	Wyroby wełniane najpospolitsze . . .	—	16
„ mielone . . . „	1,33	—	„ „ pospolite . . . „	1,58	—
Kawa surowa i surogaty . . . „	525,98	60,25	„ „ średnie . . . „	17,73	7
Korzenie pospolite . . . „	24,85	7,38	„ „ ze związku celnego . . . „	37	52
„ przednie . . . „	8,65	2,39	„ „ przednie . . . „	1,60	12
Owoce południowe najprzedniejsze . . . „	75,03	14,76	„ „ ze związku celnego . . . „	24	16
„ średnie . . . „	68,67	11,46	Wyroby jedwabne przednie . . . „	24	2
„ pospolite . . . „	24,35	34,95	„ „ ze związku celnego . . . „	12	—
Herbata . . . „	80,52	1,19	„ „ pospolite . . . „	1	—
Cukier rafinowany . . . „	261,03	46,66	Suknie i stroje . . . „	1,42	70
Fabrykaty tytoniu . . . „	91	2,68	„ „ przednie . . . „	35	10
Zboże: pszenica, orkisz . . . „	41469,96	10029,07	„ „ najprzedniejsze . . . „	8	11
„ żyto, kukurudza, hreczka . . . „	29820,09	78588,37	Papier najpospolitszy . . . „	1	1
„ jęczmień i słód . . . „	7867,51	6758,90	„ przedni ze związku celnego . . . „	2,84	—
Ryż trzebiony . . . „	123,38	28,51	„ najprzedniejszy . . . „	1	—
Mąka i mieliwo . . . „	3699,99	1717,17	Obicia papierowe . . . „	11	—
Rośliny i nasiona olejne . . . „	46,10	—	„ „ ze związku celnego . . . „	2,05	—
„ bliżej nieoznaczone . . . „	115,13	2,71	Wyroby z papieru . . . „	1,29	54
Ryby, śledzie, sztokfisz . . . „	8,31	36	„ „ ze związku celnego . . . „	9	4
Bydło: woly, byki . . . sztuk	243	1,80	„ „ kuśnierskie surowe . . . „	1,16	9
„ krowy i cielęta . . . „	137	1	„ „ gotowe . . . „	2	—
„ owce i kozy . . . „	23	24	Skóry proste . . . „	107,50	—
„ jagnięta . . . „	—	360	„ ze związku celnego . . . „	2,94	—
„ nierogacizna . . . „	66	603	„ przednie . . . „	1	—
Konie i źrebięta . . . „	620	221	„ ze związku celnego . . . „	60	—
Skóry surowe . . . funtów	64,38	1806,32	Wyroby ze skóry pospolite . . . „	21	90
„ bliżej nie oznaczone . . . „	27,88	1	„ przednie . . . „	26	1,56
Futra . . . „	11,69	15	Rękawiczki . . . „	6	—
Miód przaśny . . . „	7,74	2,75	Wyroby kościane . . . „	3	—
Wosk bielony i żółty . . . „	52	—	„ „ ze związku celnego . . . „	10	—
Ser . . . „	23,84	496,44	Wyroby drewniane najpospolitsze . . . „	9,39	4,80
Tłuszcz, tran . . . „	55,80	—	„ posadzki i furnier . . . „	3,48	1,61
„ bliżej nieoznaczony . . . „	312,78	—	„ przednie . . . „	—	1,01
Oleje, oliwa . . . „	57,60	3,47	„ ze związku celnego . . . „	1,02	—
„ bliżej nie oznaczone . . . „	258,70	—	Wyroby gliniane najpośledniejsze . . . „	50	—
Piwo i miody do picia . . . „	77,61	—	„ „ poślednie . . . „	17	1,50
Wódka, arak, rum . . . „	110,13	10	„ „ średnie . . . „	68	4
Likwory, ponczowa esencja . . . „	1,60	—	„ „ przednie . . . „	36	32
Wino w flaszkiach . . . „	87,50	5,51	„ „ najprzedniejsze . . . „	37	14
„ w beczkach . . . „	43,52	—	Wyroby żelazne najpospolitsze . . . „	41	3,32
„ moldawskie . . . „	—	1071,27	„ „ ze związku celnego . . . „	20,28	—
Drzewo na opał . . . stopy kubiczn.	1728	72	„ „ pospolite . . . „	7,29	—
„ transport lądem . . . „	—	57,85	„ „ ze związku celnego . . . „	21,93	11,53
„ fabryczne . . . „	1060	37	„ „ przednie . . . „	1,14	28
„ transport lądem . . . „	—	629	„ „ ze związku celnego . . . „	8,59	1,01
Koszenila, indigo . . . funtów	4,00	—	Wyroby z kruszcu . . . „	14,04	1,66
Materye chemiczne, borax . . . „	135,23	188,91	„ „ ze związku celnego . . . „	2,50	54
Żelazo . . . „	29,68	299,04	Instrumenta ze związku celnego . . . „	18,29	5,37
Blacha żelazna i bielona . . . „	2,76	10,57	Maszyny żelazne . . . „	3,42	—
Żelazo laue surowe . . . „	—	21	Drobny towar najprzedniejszy . . . „	33	8
Kruszce, miedź, mosiądz . . . „	26,03	1,01	„ „ przedni . . . „	13	5
Bawełna surowa . . . „	40,77	—	„ „ ze związku celnego . . . „	11	61
Len i konopie . . . „	358,03	—	„ „ pospolity . . . „	1,53	1,26
Wełna surowa . . . „	3877,70	2876,87	„ „ ze związku celnego . . . „	7	5
Przędza bawełniana surowa . . . „	11	15,58	Preparata chemiczne, lekarstwa . . . „	2,09	—
„ bielona . . . „	8,80	—	„ „ bliżej nieoznaczone . . . „	3,16	5
„ farbowana . . . „	8,15	—	Mydło proste . . . „	4,43	13
Przędza lniana bielona . . . „	5	14	„ „ pachniące . . . „	1,12	—
Wyroby bawełniane pospolite . . . „	4	4	Książki, karty, muzykalia . . . „	35,75	3,38
„ „ średnie . . . „	5,47	1,45	Litografie . . . „	1,11	—
„ „ ze związku celnego . . . „	3	7	„ „ ze związku celnego . . . „	1,59	—
„ „ przednie . . . „	7,91	1,12	Galgany . . . „	20,00	—
„ „ ze związku celnego . . . „	—	5	Kości . . . „	2,00	—
„ „ najprzedniejsze . . . „	29	—			
Wyroby lniane najpospolitsze . . . „	1,93	—			
„ „ przednie . . . „	13	—			

Wywóz za granicę.

Wywieziono	z okręgu adm. Lwowskiego	z Bukowiny	Wywieziono	z okręgu adm. Lwowskiego	z Bukowiny
Owoce południowe	funtów 200,29	—	Wyroby z papieru najpospolitsze	12,84	264,57
Zboże: pszenica, orkisz	60,80	—	„ „ „ pospolite	9,46	57,43
„ żyto, kukurudza, hreczka	105,60	—	„ „ „ przednie	3,46	—
„ jęczmień, i słód	30,00	—	Wyroby ze skóry	62	378,91
Mąka i mliwo	391,00	—	Posadzki pospolite	48	5,22
Skóry surowe	10,14	2,17	„ przednie	22,94	42,26
„ „ bliżej nieoznaczone	3,27	10,00	„ najprzedniejsze	16,22	25,73
Futra	6,00	92,38	Wyroby szklane średnie	136,22	269,00
Bawełna surowa	208,87	—	„ żelazne najpospolitsze	22,19	2,00
Ocet	16,12	—	„ kosy	108,45	74,09
Wódka	46,84	—	Tratwy	113,96	—
Wino w beczkach	226,02	—	Instrumenta	77,95	12,12
Wełna	10,17	15,00	Drobny towar najprzedniejszy	—	10
Wyroby kościane najpospolitsze	40,00	436,49	„ przedni	11,68	39
„ „ pospolite	67,51	128,00	„ pospolity	4,88	14,47
„ „ średnie	42,04	16,87	Preparata chemiczne	18,62	48,09
„ „ przednie	82,48	4,86	Zapałki	7,28	97,53
„ wełniane pospolite	—	131,06	Książki	87	36,32
„ „ średnie	8,46	21,940	Obrazki	2,13	2,60
„ jedwabne przednie	1,71	2,38			

Żupy solne w Galicyi i na Bukowinie.

Wywar i sprzedaż soli w sierpniu 1856 i 1855.

(Obacz Nr. 1, 5, 12, 13, 21, 22, 31, 36 i 43 Dodat. tygod.)

Produkowano cetnarów:

W wrześniu 1856.	W wrześniu 1855.
W Galicyi . . . . . 40,191 ⁴⁶ / ₁₀₀	48,997 ⁹⁶ / ₁₀₀
Na Bukowinie . . . . . 2,239 ²³ / ₁₀₀	3,299 ⁷⁹ / ₁₀₀
Razem . . . . . 42,430 ⁶⁹ / ₁₀₀	52,297 ⁷⁵ / ₁₀₀
W wrześniu r. 1856 w Galicyi mniej: . . . . . 8,806 ⁵⁰ / ₁₀₀	
„ „ „ na Bukowinie mniej: . . . . . 1,060 ⁵⁶ / ₁₀₀ Cet.	

Przedano cetnarów:

W wrześniu 1856.	W wrześniu 1855.
W Galicyi . . . . . 38,522 ⁹⁰ / ₁₀₀	39,382 ⁹¹ / ₁₀₀
Na Bukowinie . . . . . 2,222 ²⁵ / ₁₀₀	3,656 ⁶⁰ / ₁₀₀
Razem . . . . . 40,745 ¹⁵ / ₁₀₀	43,039 ⁵⁰ / ₁₀₀
W wrześniu 1856 w Galicyi . . . . . mniej 860	
„ „ „ na Bukowinie . . . . . mniej 1,434 ³⁵ / ₁₀₀ Cet.	

Szade. Rok 1572.

Król Zygmunt August daje Sebastyanowi Broniowskiemu wieś Szade dożywociem.

Sigismundvs Avgvstos | Dei gratia Rex Polonie, Magnus Dvx Lithuanie, Rvssie, Prussie, Masouie, Samogitieq(ue) etc. D(omi)nus et haeres. Praesentibus literis nostris quorum interest significamus. Quia nos rationem haben(tes) seruiciorum Nobilis Sebastiani Broniowsky Cvbiculary nostri que nobis a teneris annis fideliter praestitit, intuitu etiam meritorum | patris ipsius que nobis et Reipub(licae) exhibuit, ipsi villam **Schade** in Capitaneatu Samborien(s) sitam, per condescensionem ex ea Nobilis Stanislai Broniowski Svbagas|nis Praemislien(s) patris ipsius, ad extrema uite ipsius tempora in totum et plenarie dandam et conferendam esse duximus, uti quidem damus, largimur et tribuimus harum|uigore literarum cum omnibus ad dictam villam spectantibus et pertinen(tibus) agris, pratis, campis, syluis, moleudinibus generaliterq(ue) utilitatibus uniuersis nullis peni(tus) exceptis et excipien(dis) ita late et longé uti in suis metis et granitiibus consistit, nihil pro nobis et successoribus n(ost)ris durante vita ipsius Sebastiani reseruan(do) et | excipien(do). De qua quidem villa nihil penitus nobis Successoribusq(ue) nostris solere tenebitur, tantum modo quartam partem prouentuum uigore constitutionum pro | Repub(lica) pertinen(tem), quam singulis annis soluere et pendere erit astrictus. Promitten(tes) verbo nostro Regio pro nobis et Ser(en)issimis Successoribus nostris, quod dura(nte) | uita ipsius Sebastiani Broniowsky ipsum in | possessione et usufructu praedictae ville conseruabimus, nec eam quouis modo et colore adimemus, neq(ue) ad fiscum nostrum | aut aliquam necessitatem cum Ser(en)issimis Successoribus nostris exigemus exigiq(ue) ab alys permittemus, neq(ue) Successores nostri permittent. In cuius rei fidem et euide(n)c(ius) | testimonium Sigillum nostrum appendi fecimus. Datum **Warschauie** die undecima mensis January, Anno domini **Milesimo Quingentesimo Septuagesimo secundo** | Regni uero nostri anno Quadragesimo secundo.

Podpis:

Sigismundus Augustus

Rex s(nb)s(cripsi)t

Pieczęć woskowa kancelaryi mniejszej wisi na sznurku ukreconym ze czterech poplat, z których jedna zielona, druga ponsowa, trzecia zaś z białego i złotego a czwarta z pomarańczowego i błękitnego jedwabiu.

Wedle znajdującego się przy kościele starsamborskim oryginału którego tameczny Proboszcz i Kanonik ks. Strzedula najchętniej udzielił.

W Staremieście 8go września 1856 r.

Wolański Fr.

Zygmunt August z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litwy, Rusi, Prus, Masowsza, Żmójdz i td. Pan dziedziczny. Oznajmiamy niniejszym listem komu na tem zależy: iż na służby Szlachetnego Sebastyana Broniowskiego Pokojowego Naszego, które od niedawnych lat wiernie przy Nas wypełniał, wzgląd mając a przylem na zasługi ojca jego Nam i Rzeczypospolitej wyświadczone bacząc, postanowiliśmy nadać mu do ostatnich życia jego chwil całkowicie i zupełnie wieś **Szade** w starostwie samborskiem leżącą po ustąpieniu z niej ojca jego Szlachetnego Stanisława Broniowskiego Podkoniuszego przemyskiego; jakoż dajemy, darujemy i udzielamy na mocy listu niniejszego ze wszystkimi do rzeczonyj wsi należącymi rolami, łakami, polami, lasami, młynami i wszystkimi w ogólności pożytkami bez żadnego teraz lub na potem wyjątku tak szeroko i długo, jako miedzami i granicami oznaczona, nie zastrzegając i nie warując ani dla siebie ani dla Następców Naszych nie, dopóki tenże Sebastyan żyć będzie. Z której to wsi Nam i Następcom Naszym nie zgola płacić nie będzie, oprócz czwartej części dochodów wedle ustaw dla Rzeczypospolitej przypadającej, którą każdego roku płacić i oddawać będzie powinien. Dajemy też od siebie i za Najjaśniejszych Następców Naszych słowo królowskie, iż tego Sebastyana Broniowskiego za jego życia w posiadaniu i używaniu przereczonyj wsi zachowamy, że mu jej w żaden sposób i pod żadnym pozorem nie odejmiemy, oddania jej skarbowi Naszemu lub na inną jaką potrzebę z Najjaśniejszemi Następcami Naszymi sądać nie będziemy i drugim sądać nie dozwolimy, ani Następcy Nasi dozwolą. Dla wiarygodności i dowodniejszego świadectwa rzeczy tej zawieszona została u niniejszego pieczęć Nasza. Dano w **Warszawie** dnia jedynastego miesiąca stycznia roku Pańskiego **Tysiąc Pięćset Siedemdziesiąt Drugiego** a w czterdziestym drugim Naszego panowania.

Zygmunt August

Król ręką swą.